

vindes for Befolkningen, naar den er lagt paa den Maade, jeg siger. — Der er indvendt blandt andet mod en saadan Stat, at den virkede uretsfærdigt, og det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgfreds talte ogsaa om, at den ikke faldt i Genhold til Statteebnen. Ja, det er ganske rigtigt, det vil den sandsynligvis ikke gøre; men jeg vil dog sige det ærede Medlem, at her er det den vedkommende Statteyder selv, der skal bedømme sin Statteevne. Under almindelige Forhold er det den stattelignende Autoritet, der bestemmer Statteebnen, og det giver Anledning til megen Misfornøjelse mellem Folk, men her er det Statteyderen selv; han kan se i sin Portemonnæ, om han har Statteevnen eller ej, og har han den ikke, saa betaler han ingen Stat. Jeg kan ikke indse, at der er nogen Uretsfærdighed i det, thi jeg vil dog sige Dhrr. en Ting, at for saadanne Folk, som ikke kunne beherske sig selv, som altsaa ere Drankere, for den Slags Folk skulle vi vel ikke give Love. Dem skulle vi gøre godt for paa anden Maade, men vi skulle ikke indrette vor Lovgivning efter dem, det vilde være noget høist førgeligt og misligt at komme ind paa. — Det ærede Medlem fra Esbjerg talte meget smukt om Arbejderens Snaps, han ansaa den for en Fornødenhed og talte om det velbesatte Bord og Hygge og Velvære i de fattige Hjem. Men er der noget, der vil hidrage til Hygge og Velvære i de fattige Hjem, vil det netop være at indskrænke Forbruget af Spiritus, saaledes at det kun bliver Nydelsesmiddel ved enkelte Lejligheder og ikke en daglig Livsfornødenhed, thi som saadan mener jeg ikke, at den bør betragtes, hverken af Arbejderen eller af nogen som helst. Det er godtgjort, og jeg tænker ogsaa, at det er gaaet ind i den almindelige Bevidsthed, at Spiritus, specielt Brændevin, ikke har noget med den menneskelige Ernæring at gøre, ikke er en Nødvendighedsartikel og meget godt uden nogen som helst Skade kan undværes. Menneskene have da ogsaa andre Nydelsesmidler end Brændevinen, de have dog baade Kaffe og Te, det er dog bedre, at en Mand i Stedet for at gaa ind og svire og drikke i, hvad man kalder godt Selskab, nyder en Kop Kaffe og et Stykke Hvedebrød i sit Hjem. Er der noget, der hidrager til at skabe mange usle og fattige Hjem, hvor man ikke en Gang har det tørre Brød paa Bordet, saa vil det ærede Medlem vistnok kunne indbrømme mig, at det er netop Spiritus. Det kan det ærede Medlem godt indbrømme mig, for det er Sandhed, og vil det ærede Medlem overbevise sig om det, kan han henvende sig i

et ædrueligt Hjem og i et, hvor der driffes Spiritus. Med Hensyn til en høj Spiritusstats Forsvarlighed nævnedes jeg i Indledningen til mit Foredrag, at denne i høj Grad vilde komme an paa den Anvendelse, der blev gjort af den. Jeg kan ikke sympatijere med Regeringens Forslag her, der gaar ud paa blot at henlægge Udbytten til Kommunkasserne. I sin Tid var jeg med til tillige med tvende andre ærede Medlemmer i dette Ting at forelægge en Lov om forhøjet Brændevinsstat; men vi havde udføreligt knyttet den Bestemmelse dertil, at Kommunen forlods af disse Penge skulde forsørge alle værdige trængende. Da var der vel ingen Alderdomsforsørgelse, men der er jo mange endnu, der staa uden for Alderdomsforsørgelsen, fordi de ikke have den fornødne Alder, eller fordi de ere Krøblinge. Saadanne kunde jo have Gaad af en saadan Bestemmelse. Dernæst maa jeg, som en anden Anvendelse af disse Penge, nævne en saadan Ting som Ophævelse af Told paa Livsfornødenheder. Det er allerede fremhævet af en foregaaende æret Taler, og heller ikke jeg anser det for rigtigt at stride til at benytte dette Skatteobjekt uden samtidig at faa gennemført de fornødne Toldlettelser paa Livsfornødenheder, og deriblandt, som det ogsaa er blevet fremhævet, Tolden paa grove Klæder, som er en meget betydelig Byrde for hele den menige Befolkning. Dernæst talte den ærede første Taler i Gaar (Bosjen) om, at de Penge, der her indvandt, kunde benyttes til Husmandsfaagens Fremme. Ja, der tror jeg, der kunde blive Brug for meget betydelige Kapitaler. Der er store Masser af Jord her i Landet, som kan indløses for Tiden til billige Priser, mange store Herregaarde, hvor en Mand ikke har funnet leve, men hvor mange Familier kunde det. Kunde der tages en Del af disse Penge til Anvendelse i den Retning, saa at man derved kunde sørge Antallet af smaa Landbrug, vilde jeg mene, at vi havde gjort noget, der baade var til Nytte for de smaa i Samfundet, og som tillige vilde være i Agraarforeningens Interesse. Der er noget andet, jeg ogsaa vil sige, at Spiritusstatens Beløb i ganske overordentlig Grad bør bruges til — det ligger saa uhyre nær — det er til Oprettelse af Drankerskoler. Dem trænge vi til her i Landet, og naar vi lægge den store Stat paa Spiritus, er det ikke mere end Samfundets Pligt at gøre, hvad der kan gøres, for at redde de Stakler, der ere sunkne saa dybt, at de ikke ere Herrer over sig selv og altsaa vilde blive et Bytte for en saadan Bestatning. Hvad der efter disse Ting, som jeg